

ESI Europe 2.0 - Poticanje ulaganja u energetska učinkovitost kroz osiguranje ušteda energije

U rujnu 2021. Baselska agencija za održivu energiju (BASE), DOOR, CRES i SIEA pokrenuli su trogodišnji projekt, s ciljem uvođenja uspješnog modela osiguranja ušteda energije (engl. Energy Savings Insurance - ESI), u Hrvatskoj, Grčkoj i Slovačkoj. Projekt ESI Europe 2.0 dobio je sredstva iz programa Europske unije za istraživanje i inovacije Obzor 2020.

Cilj ESI modela je povećati ulaganja u energetska učinkovitost (EE), olakšati financiranje odgovarajućih tehnoloških rješenja te odgovoriti na veliki neiskorišteni tržišni potencijal. ESI model usmjeren je na mala i srednja poduzeća (MSP) i stvaranje uvjeta za nadogradnju starih neučinkovitih tehnologija novim EE tehnologijama.

Projekt ESI Europe 2.0 nastavlja se na projekt ESI Europe koji se provodi u Italiji, Portugalu i Španjolskoj. ESI model je prethodno uspješno implementiran u Kolumbiji i Meksiku, a također se razvija ili planira u deset drugih zemalja Latinske Amerike i Azije. [Globalni inovacijski laboratorij za klimatske financije](#) je prepoznao ESI model kao jedan od najperspektivnijih instrumenata za mobilizaciju ulaganja privatnog sektora u energetska učinkovitost. ESI model se također nalazi u [G20 Priručniku za ulaganja u energetska učinkovitost](#) i u Švicarskom zborniku instrumenata održivog financiranja za [financiranje niskougljične ekonomije](#).

GoSafe with ESI: model osiguranja ušteda energije

Potrošnja energije predstavlja značajan dio troškova proizvodnje za mnoga mala i srednja poduzeća, osobito u energetska intenzivnim sektorima. Ulaganja u nove učinkovite tehnologije predstavljaju atraktivne investicije – često stvaraju financijske uštede koje omogućuju investitorima povrat ulaganja u razumnom vremenskom razdoblju, istovremeno povećavajući produktivnost, konkurentnost i smanjujući emisije. Međutim, ta ulaganja se ne odvijaju potrebnom brzinom za postizanje ciljeva klimatske i energetske učinkovitosti.

Postoje prepreke koje sprječavaju poduzeća, posebno MSP koja predstavljaju veliku većinu poduzeća, da ulažu u energetska učinkovitost. Te prepreke uključuju:

- Nedostatak povjerenja između različitih aktera.
- Energetska učinkovitost obično nije prioritet za ulaganja.
- Nedostatak stabilnih i pristupačnih instrumenata financiranja.
- Nedostatak iskustva s financiranjem energetske učinkovitosti.

ESI model se sastoji od financijskih i nefinancijskih elemenata osmišljenih za prevladavanje navedenih prepreka, stvaranje povjerenja među ključnim akterima te smanjenje percipiranog rizika. Elementi su povezani pod oznakom GoSafe with ESI, kreiranom u sklopu projekta ESI Europe.

ESI model se sastoji od četiri glavne komponente i pratećih aktivnosti:

Standardizirani ugovor: Standardizirani i pojednostavljeni ugovori nude jasan i transparentan okvir za pregovore između ključnih aktera (MSP-a i pružatelja tehnologije) o tome kako se projektima jamči ušteda energije. Time se smanjuje rizik povezan s projektima energetske učinkovitosti, raspodjeljuje se preostali rizik na odgovarajuće aktere te se potiče povjerenje među njima.

Osiguranje: Proizvod za pokrivanje rizika koji pruža treća strana s ciljem osiguranja od neispunjavanja ugovornih obveza od strane pružatelja tehnologije u pogledu ušteda energije. Osiguranje stvara povjerenje između MSP-a i pružatelja tehnologije, a također može smanjiti kreditni rizik MSP-a.

Tehnička validacija: Proces tehničke validacije integriran je u projekt kako bi se prevladao percipirani rizik projekata energetske učinkovitosti. Neovisno validacijsko tijelo ocjenjuje kapacitet projekta za ostvarivanje obećanih ušteda energije, provjerava instalaciju i djeluje kao arbitar ako je potrebno.

Financiranje: Struktura financiranja uspostavlja se povezivanjem postojećih financijskih instrumenata kako bi se omogućili projekti energetske učinkovitosti, korištenjem rješenja ESI modela / GoSafe with ESI. Konkurentni kreditni uvjeti mogu pomoći malim i srednjim poduzećima u financiranju EE tehnoloških rješenja. Financijske institucije imaju koristi od ESI modela za mobiliziranje zelenog financiranja u skladu sa Europskim zelenim planom.

Popratne aktivnosti: Projekt uključuje dodatne aktivnosti, procjenu tržišta, komunikacijske, promotivne i marketinške aktivnosti, izgradnju kapaciteta za ključne dionike i podršku u implementaciji inicijalnih projekata energetske učinkovitosti koristeći GoSafe with ESI. Također je razvijen upravljački informacijski sustav (MIS) kako bi se olakšala komunikacija i razmjena dokumentacije u GoSafe with ESI projektima između klijenata, pružatelja tehnologije, validacijskog tijela te osiguravajućih društava i financijskih institucija.

Diseminacija u Europi i razvoj alata za obuku: Projekt uključuje aktivnosti s ciljem promocije modela diljem Europe, razvoj alata za obuku, kao što su ESI Europe Toolkit i video, te izgradnju ESI Europe saveza.

Projektne partneri

BASE, Švicarska – koordinator: Baselska agencija za održivu energiju (BASE) osnovana 2001. godine je švicarska neprofitna zaklada i specijalizirani partner Programa Ujedinjenih naroda za okoliš (UNEP). BASE razvija inovativna i tržišno vođena rješenja za poticanje ulaganja u održivu energiju i suočavanje s izazovima klimatskih promjena. U suradnji s Međuameričkom razvojnom bankom, BASE je razvio ESI model koji je implementiran u raznim zemljama Latinske Amerike. BASE također koordinira implementaciju projekta ESI Europe u Italiji, Portugalu i Španjolskoj (www.energy-base.org).

DOOR, Hrvatska: Društvo za oblikovanje održivog razvoja (DOOR) je organizacija civilnog društva osnovana 2003. godine. Misija DOOR-a je promicanje načela održivog razvoja u svim segmentima društva, na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini, prvenstveno u području energije. DOOR-ova vizija je društvo kompetentno u području održive energije, u kojem javnost sudjeluje u donošenju, praćenju i evaluaciji javnih politika, a energija ima važnu ulogu u društvenom, gospodarskom i ekološkom razvoju i smanjenju siromaštva. DOOR je proveo više od 80 projekata, financiranih od strane Europske unije ili drugih donatora, te posjeduje kompetencije, znanja i iskustvo u projektima energetske učinkovitosti te uključivanju relevantnih dionika (www.door.hr).

CRES, Grčka: Centar za obnovljive izvore energije i uštede (CRES), osnovan u rujnu 1987., javna je ustanova pod nadzorom Ministarstva zaštite okoliša i energetike aktivna na području obnovljivih izvora energije (OIE) i energetske učinkovitosti. Primarni cilj CRES-a je promicanje tehnoloških rješenja u područjima OIE/EE kako na nacionalnoj tako i na međunarodnoj razini. Tijekom 30-godišnjeg djelovanja CRES je sudjelovao u više od 1000 projekata financiranih od strane EK ili grčke vlade. CRES usko surađuje s industrijom i malim i srednjim poduzećima, pružajući tehničku pomoć u povećanju energetske učinkovitosti, provodeći energetske preglede, mjerenja i certificiranje proizvoda, te podržava njihovo uključivanje u programe financiranja koji za cilj imaju implementaciju suvremenih tehnologija u području energetike (www.cres.gr).

SIEA, Slovačka: Slovačka agencija za inovacije i energiju (SIEA) osnovana je 1999. godine te djeluje pod Ministarstvom gospodarstva. SIEA je centar kompetentnosti za energetske učinkovitost, energetske inovacije i OIE te djeluje kao provedbena agencija za strukturne fondove EU-a. SIEA djeluje kao nacionalna energetska agencija, stoga je dobro upoznata s slovačkim energetskim tržištem i njegovim sudionicima. Glavna područja djelovanja su energetske planiranje, razvoj pravnog okvira, praćenje energetske učinkovitosti te promocija rješenja energetske učinkovitosti putem umrežavanja s relevantnim dionicima (www.siea.sk).